



N:o 15.

Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 27 September 1890.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 10.

Charlotte Boyes-Rucker.

Vi framställa här för våra läsare bilden af en utländsk konstnärinna, som för första gången besöker vårt land och i dessa dagar konserterar å Kgl. operan härstädes, nämligen den Hohenzollernska hofpianisten fru Boyes-Rucker.

Intresset af att få lära känna denna framstående pianist förökas genom tillfället att få göra bekantskap med ett nytt slags instrument, nämligen det af oss förr omnämnda Jankó-pianot med dess nyklaviatur, ett instrument som, oss veterligen, icke förr härstädes hörts offentligt och som ingen före fru Boyes-Rucker visat sig kunna behandla med en sådan virtuositet, som denna konstnärinna. På ett annat ställe i detta nummer lemna vi en afbildning af en praktfull flygel med denna märkvärdiga konstruktion, som af uppfinnaren och många andra anses

komma att tillhöra framtidens piano, utträngande och ersättande den nu och så länge brukliga klavér- och piano-kaviaturen.

Fru Boyes-Rucker är, enligt de intyg vi ega från utlandet, att räkna bland

nutidens mest betydande pianovirtuoser, såsom sådan känd och värderad långt innan hon egnade sig åt användande af det slags piano, som nu är hennes specialitet att behandla, och hon har äfven rykte för att vara en utmärkt

musikpedagog. Sedan hon kommit till visshet om Jankó-kaviaturens fördelar, har hon med den energi och eminenta förmåga, som utmärker henne, egnat sig åt det nya instrumentets samt gjort till sin uppgift att göra detsamma mer och mer känt.

I den lilla romantiskt belägna staden Schwaz i Tyrolen föddes konstnärinnan 1860. Hennes fader, en kejsrerlig embetsman, som tidigt märkte sin dotters musikalska anlag, sökte förflyttning till Linz, hvilket också beviljades honom. Sin första undervisning erhöi hon der af domorganisten Carl Waldek, då hon var 10 år, derefter undervisades hon af pianoläraren Hauptmann och vi



Fru Charlotte Boyes-Rucker.

dare under en längre tid af hofkapellmästare Gericke. Vid 14 års ålder uppträdde hon första gången offentligt på en musikföreningskonsert i Linz och vann med Beethovens sonat »Les adieux, l'absence et le retour» (op. 81 a.) stort bifall. På hr Gerickes enträgna uppmaning sändes hon till konservatoriet i Wien, der hon efter ett lysande prof intogs i andra utbildningsklassen och för sin utomordentliga talang erhöi en af baronessan Sina stiftad friplats. Efter att ha genomgått konservatoriet med stor heder konserterade hon med framgång i Wien och Pest. På den i sistnämnda stad gifna konserten, som bevisades af Franz Liszt, väckte hon den största uppmärksamhet särdeles genom sitt spel med endast venstra handen, hvaruti hon eger en exceptionel talang, och som föranledde Liszt att jemföra henne med grefve Zichy, den bekante enarmade pianovirtuosen. Det behöfs knappt nämnas att hon efter denna konsert af Liszt erhöi den historiska invigningskyssen på pannan, och mästaren erbjöd sig på sitt vanliga generösa sätt att gratis lemna henne ytterligare undervisning för uppnående af den högsta fulländning och invigning i hans konstmysterier. Ett år derefter gjorde hon flera tournéer med bästa framgång och kritiken har från flere håll gifvit henne ampla loford. Särskildt gälla dessa hennes virtuositet på Jankó-pianot, som hon efter endast 9 månaders studium fullkomligt beherskade.

Då det utan tvifvel bör vara af intresse att känna hvad kritiken i utlandet har att förmäla om fru Boyes-R. och hennes talang, särskildt som virtuos på Jankó-pianot, meddela vi några utdrag af presskritiken från särskilda platser, der hon låtit höra sig.

Den »Österrikiska Musik- och teater-tidningen» för d. 30 mars 1889 yttrar sig härom på följande sätt: »En lysande seger på alla punkter, hos vän som fiende till Jankó-pianot, var gårdagens konsert, vid hvilken fru Boyes-Rucker biträdde; sällan hafva vi haft en njutningsrikare musikaften, än denna, då de största svårigheter framträdde såsom lekverk för exekutrisen och då förmedelst den mycket bekväma nyklaviaturen annars omöjliga saker utan ringaste svårighet utfördes till allmän förvåning och beundran. I sanning, mästare Jankó, den lycklige uppfinnaren, kan med stolthet betrakta sitt verk likasom det dagliga tilltagande antalet af hans lärjungar och anhängare. Hela den musikaliska världen bör känna sig tacksam för detta geniala framsteg, hvilket är framtidens tillhörighet, och som för våra barn och barnabarn skall göra det mödosamma pianospelet dubbel lättare». — »Vår moderna pianoteknik som har Liszt till sin upphofsmän», säger en annan kritiker, »hjelper sig för att åstadkomma större tonrikiedom och fyllighet hufvudsakligen med »språng» och har derigenom upp-

nått en förut icke anad klangstyrka. Oafsedt den stora svårighet dessa språng medföra, äro de icke heller användbara i alla fall. Härutinnan bjuder nu Jankós trappklaviatur en stor lättnad, i det derigenom *spännvidden betydligt förminskas och tillåter en handens naturliga byggnad motsvarande handställning*. Ett för pianospelare intressant bevis härför erbjöd fru Boyes-Ruckers föredrag af den Rubinsteinska språngetyden. Derjemte spelade hon med stort bifall Wieniawskys 'Valse de concert', hvori hon anbragt ett speciellt endast på Jankóklaviaturen möjligt, högst brillant *kromatiskt oktavglissando*.»

Prager Tagblatt yttrar efter en konsert som fru B.-R. gaf der i mars d. å., bland annat följande: »Konstnärinnan utvecklade en högst betydande teknik, och ha vi i bästa hågkomst hennes bruvurmessiga spel vid hennes första konsert här, då ännu på ett instrument med den gamla klaviaturen. Den nya vet hon att begagna på ett högst verkningfullt sätt. Rubinsteins 'Romans' och Tschaikowskys 'Lied ohne Worte' föredrog konstnärinnan hänförande. De båda musikheroerna Wagner och Liszt kommo genom hennes föredrag af 'Spinnvisan' ur 'Flygande Holländaren' till sin fulla rätt, och det lifligaste bifall åtföljde detta liksom föröfrigt alla hennes föredragna nummer. Ganska lämplig visade sig nyklaviaturen för utförande af känslofulla saker och uthållighet af toner. Vid löpningar klingar tonerna märkvärdigt sammanhållna. Wieniawskys 'Concert-Vals' gör på ett vanligt piano icke på långt när den verkan, som fru B.-R. kunde åstadkomma på Jankó-pianot. En betydande fördel med detta instrument finna vi ock deri, att så kalladt pianohamrande och tangentdunkande synes mindre möjligt på detsamma». Om fru Boyes-Ruckers virtuositet i skötande af venstra handen anföra vi slutligen ett utdrag ur »Pester Lloyd», detta från tiden innan hon vände sig till nyklaviaturen. Det heter här: »Glanspunkten för aftonen var bravurfantasién öfver Casta diva ur 'Norma', som föredrogs af konstnärinnan med *ensamt venstra handen*; man trodde snarare att man hörde fyrhändigt spel, så fulltoning föreföll denna svåra pjäs. Det intagande temat rörde sig i ett kaos af brillanta löpningar, oktaver och dubbelgrepp, men likväl hördes hvarenda ton i melodien helt tydlig, ett bevis på den stora konstnärlighet, hvarigenom endast ett sådant konststycke kan utföras». Det nu anförda må vara nog för att gifva ett begrepp om konstnärinnans förmåga och anseende inom den utländska musiker världen. De ofvannämnda konsertnumren och flera andra stå på programmet för fru Boyes-Ruckers konsert härstädes, och vi få sålunda tillfälle att sjelfva snart höra och döma. Med stort intresse vänta vi att få göra bekantskap med det märkliga Jankó-pia-

nots mästarinna, som vi nu önska välkommen till Norden, särskildt till vårt land, der konstnärinnan kommer att efter konserten i hufvudstaden låta höra sig i flere af de större landsortsstäderna.

Hur Jankó-pianot uppkom.

Pianoprofessorn Hans Schmitt i Wien lemna oss härom följande upplysningar:

På föranledning af Anton Rubinstein begynte jag i Wienkonservatoriet 1873 några sedan utgifna föreläsningar om pedalens bruk. Jag påvisade hur komponisterna sedan Mozarts tid, särskildt Thalberg, Henselt, Liszt, Chopin, Schumann, Rubinstein, Brahms, hade använt större och större grepp, allt efter som pianot växte i storlek, och hur det under de sista decennierna åter inträddt en stabilitet i pianosatsen. Så länge som instrumentets mekanik blifver så godt som oförändrad, kan man ej gerna tänka sig vidare utveckling af pianotekniken, ty denna har sina naturliga gränser i instrumentets byggnadssätt och handens storlek. Man har verkligen redan gått för långt, hvilket intygas genom en det 19:de århundradets nyaste sjukdomar, de pianostuderandes talrika lambeter i händer och fingrar. Damer med små händer må, om det än kostar på, öfverlemna den moderna pianoteknikens mest lockande produkter åt de med stora näfvar och långa fingrar af naturen gynnade pianohjeltarne. Skulle det lyckas ett uppfinningsrikt hufvud att praktiskt möjliggöra, att med ringa spännkraft anslå långt åtskilda toner, så skulle en ny ära uppstå för pianospelet. — Att denna ära var så nära kunde ingen tänka då.

Bland mina elever var en klen bygd ungrare, som entusiastiskt älskade musiken och dito pianot. Han var äfven elev vid tekniska högskolan och en stor matematisk talang. På konservatoriet som på högskolan var han en lika ovanlig som utmärkt personlighet. Enhälligt tillerkändes honom första priset för pianospel, men endast han och jag visste, hvilket genomträngande studium och hvilken exempellös försakelse, som fört till detta resultat. Hans händers spännkraft förslog nämligen icke för den nya pianomusiken. Små mjuka händer spänna ofta märkvärdigt långt, men hans voro ej mjuka. För att hjälpa upp dem uttänkte jag åt min favoritelev en egen spännapparat, och det var beundransvärdt med hvilken consequens han nyttjade den. När han läste, åt eller reste på jernväg arbetade han på händernas utbildning, men försummade han det på en kortare tid, visade sig genast en tillbakagång. Som nöden väcker uppfinningsförmågan, hade Jankó i en märkvärdig grad utbildat en sällsynt talang som han hade,

bestående i att finna nödhjelps-fingersättning. Med otrolig påhittighet visste han att fördela stora grepp på begge händerna.

Men de stora greppen trotsa ju ofta hvarje påfund, och aldrig har jag sett någon ha så stort bekymmer och besvär, som Jankó med Chopins Etude i A moll (op. 10 n:o 2). Då han absolut ville spela den moderna pianomusiken och ej kunde uppnå det fulla herraväldet deröfver, förlorade den äregirige ungraren humöret, grände sig deröfver, absolverade sina andra studier i Wien och reste till Berlin för att utbilda sig till matematiker under Helmholtz. Men den vackra framtid hans flit, ypperliga anlag och inflytelserika familj anvisade honom kunde ej förqväfva hans konstnärliga längtan, och plötsligen föddes i hans själ en tanke, som på nytt lifvade hans hopp att blifva en virtuos med fullt herravälde öfver den moderna pianomusiken.

Problemet måtte kunna lösas på ett annat sätt, än det hittills brukliga. Är handen för liten för pianot, så måtte detta vara för stort för handen. Alltså måste pianot ombildas. En dag kom Jankó till mig och visade modellen till sin nya klaviatur. Jag blef alldeles förskräckt öfver att han ville ändra den århundraden gamla formen, och helt ängslig åhörde jag min käre väns och elevs förklaring öfver det nya systemet. Men då Jankó med öfvertygande klarhet utvecklade fördelarne af den nya tangentordningen och fasthöll, att vid sidan af något aldrig så förträffligt gammalt dock ofta kan tänkas något värdefullt nytt, kände jag min afsky öfver den, som jag först tyckte, förmätna idén efter hand försvinna. Den vördnad, hvori jag uppväxt, för pianokonstens stormän: Bach, Händel, Scarlatti, Haydn, Mozart, Beethoven, Clementi, Hummel, Moscheles, Weber, Schubert, Mendelssohn, Chopin, Schumann, var så djup, att dessa tycktes mig liksom stå upp ur grafven och vinka åt mig en varning.

Det oaktadt tordes jag ej fördöma, men sökte ännu värja mig med att förbehålla mig domen till dess jag hört tonen hos den nya modellen, och Jankó tog genast i tu med arbetet. Med biträde af en rask snickare i hemmet hos hans fader, som var godsförvaltare hos grefve Esterhazy, blef en modell med toner till tangenterna färdig. Tonredskapen voro de från barninstrument bekanta tunna stålskifvorna; det var ett mycket naivt instrument, men man hörde dock stämda toner. Flere klangfigurer och det förut omöjliga kromatiska glissandot måste väcka uppmärksamhet. Modellen förevisades en pianofabrikant, som i många år med stor oegennyttia men utan framgång offrat mycket på att föra nya uppfinningar ut i världen. Men han afslog att bygga det föreslagna instrumentet, i det han menade att detta aldrig skulle kunna

tillåta ett precist spelsätt på grund af några tangenters allt för stora längd, och derfor att tangenterna skulle gå strålförmigt ut från hvarandra, hvilket måste medföra brist på egalitet i spelsättet.

Svårigheterna förstod jag men ej deras öfvervinlighet, då man ju icke i våra dagar misstänker en människas förstånd, ifall det talas om att i Europa per kabel pröfva en orgel, spelad i Amerika. Redan intresserad för saken bad jag min vän hofharmoniumfabrikanten Kotykiewicz att bygga ett harmonium efter Jankós system. Det är denne dugtige man, som först har heder utaf att ha trädt inom skrankorna för Jankó. Hur glad blef ej denne, då han i sitt hem Totis i Ungern tog det väl förfärdigade harmoniet. Men första glädjen blef kort. Den mängd möjligheter, i stället för visshet, dem instrumentet erbjöd, det ännu felande systemet för fingersättning, de oändliga försök, påträngande nyfikenhet, dumma och hånande anmärkningar, som han underkastades af åtskilligt folk i den lilla staden — allt bidrog att göra lifvet surt för Jankó och beröfva honom glädjen öfver att se sin idé lyckligt realiserad.

Medan Jankó nu icke är långt ifrån att vara sin hembygds stolthet, kunde stadens goda folk den tiden inte få i hufvudet, att en talangfull man i en god ställning öfvergaf en efter allt utseende lysande lefnadsbana för att månader i ända hänga näsan öfver ett tokigt instrument, på hvilket han icke kunde spela någorlunda flytande ens så mycket som »Ach, du lieber Augustin!» Men Jankó höll ut; efter hand började han andas friare och med pilgrimskören ur »Tannhäuser» gjorde han sitt inträde i musikverlden. Redan med detta enda stycke hade han den lycksaliga förnimmelsen, att hans dröm om ett verkligt framsteg i musiken blifvit en sanning. Så som han hade ingen förut på ett simpelt harmonium gjort en sådan verkan med denna pilgrimskör. Nu gick det raskt framåt. Det ena stycket instuderades efter det andra, och ett år derefter uppträdde Jankó offentlig i Wien och gjorde sin uppfinning gällande med ett hittills ohördt spel. Allt erkännande och all beundran ändades dock med det spörsmålet, om uppfinningen med samma fördel kunde öfverföras på pianot.

Men ännu ville ingen pianofabrikant bygga ett instrument efter det nya systemet, ehuru uppfinningen syntes långt viktigare för pianot än för harmoniet eller orgeln, der ett enda registerdrag kan bringa flere toner att ljuda på en gång. Omsider anmälde sig dock Rud. Wilh. Kurka, som byggde det första pianot efter det nya systemet, och som hade den lyckliga idén att inrätta den nya klaviaturen så, att den kan anbringas i vanliga pianon på så vis, att man efter behag kan vexla

mellan den nya och gamla klaviaturen. Denna förbättring följes nu för det mesta. Hr Kurka öfvertog fabrikationen och lemnade konstruktionen fri, emot att få uteslutande rättighet till fabrikationen i Österrike-Ungern för fem år. I oktober 1885 var instrumentet färdigt, och d. 25 mars 1886 gaf Paul von Jankó sin första pianokonsert i Wien med följande program: Orgelfuga af Bach, Rhapsodi i G moll af Brahms, Sonat i B moll och Etyder af Chopin, »Erlkönig», »Wanderer», »Spinnerlied» af Schubert-Liszt, Ungersk Rhapsodi af Székely, »Pilgrimskör» af Wagner, Valse ur Delibes »Näila», för det nya pianot af Jankó. Uppfinnaren hade segrat. Konserten väckte stor sensation. Sedan dess har Jankó-pianot vunnit många vänner och ytterligare förbättring.

Paul von Jankó är född d. 2 juli 1856 i Totis i Ungern.

Vilkoren för en god sångundervisning.

Af Josef Sittard.

II.

Här lärjungen gjort sig förtrogen med de i förra artikeln uppställda grundlärorna, så börjas nu med utbildning af mellanregistret; detta omfattar de toner, som ligga naturligast för röststen och utan all ansträngning kunna anslås. Utbildningen af detta register är den enda riktiga basen för en rationel sångundervisning; hvarje onaturlig forcering af organet uppåt eller nedåt kan ha röstens förlust till följd. De första öfningarna böra hålla sig till hexackordet, sextonsföljden, och dessa toner vidare öfvas på alla vokaler. Men härvidlag bör man iakttaga två saker. Först och främst låter man eleven sjunga dessa toner jemnt och med samma styrkegrad under åtydande af de redan gifna föreskrifterna, vidare bör han återigen försöka sjunga med mörk klangfärg, i falssett och utan ändring af läget eller koloriten sedan öfvergå i bröst-rösten; struphufvudets ställning får emellertid icke det ringaste förändras. Är tonen inne i bröstregistret måste struphufvudet höjas, svalget vidgas, hvarigenom en ljusare klangfärg bildas. Vid aftagandet erhåller brösttonen en något mörkare schatterring, struphufvudets ställning blir lägre och dess öfversta del, alltså pharynx, drager sig tillsammans för att vid den nu inträdande registervexlingen undvika tvära ryck. Härefter går eleven långsamt från bröstregistret öfver till falssetten, utspänner pharynx och låter tonen så småningom förklinga. Alldeles förkastlig anse vi den af flere lärare anbefalda häftiga tonansatsen; derigenom icke allenast förbrukar eleven en onö-

dig mängd luft, utan han lär sig ej heller att fast och bestämdt ansätta hvarje särskild ton och vänjer sig vid det obehagliga nedålkandet med tonen.

Hafva de angifna öfningarna nu först koncentrerat sig på de enskilda tonerna i det för organet bäst liggande registret, och på att försigtigt öka dessa åt höjden och djupet, så öfvergår man sedan till förbindningen af två eller tre toner i den diatoniska skalan; eleven öfvas vidare i att sjunga terser, kvarter, kvinter, sexter, septimer och oktaver, likasom små och förminskade intervaller. Men först då eleven fullständigt beherskar mellanregistret och äfven *mesa voce* och en utjemning af registerna åstadkommits, kan läraren gå vidare och likmässigt utbilda rösten uppåt och nedåt. Har eleven hunnit så långt, att han rent, klart och tydligt kan slå an vokalerna, må han utföra dessa öfningar äfven på solmisationsstafvelserna. I fråga om konsonanterna bör ett tydligt och skarpt uttal noga iakttagas. Vokaliserna ha endast och allenast att göra med sjelfva röstbildningen, under det genom konsonanternas inträdande det språkliga elementet också träder i förgrunden. Här är den största noggrannhet af nöden, alldenstund ett klart uttal och en bestämd deklamation är grundvilkoren för en vacker sång.

Här må vi också framställa några råd för röstens *skonande* och *bevarande*. Sångaren bör väl akta sig för inandning af kall och rå luft, emedan derigenom lätt en inflammation af stämbanden och struphufvudets slemhinna kan uppstå. Han bör sålunda andas genom näsan, emedan luften då genom den längre väg den har att passera till struphufvudet, blir uppvärmd, så att detta ömtåliga organ skyddas mot plötslig afkylning; härigenom hålles slemhinnan fuktig och blir ej torr, såsom fallet är när luften genom munnen plötsligen och i större mängd tillföres.

Vidare har en sångare att akta sig för dålig, qvaf luft, i synnerhet för dam och lokaler der det rökes mycket. Ingenting förorsakar lättare katarrh i struphufvudet, och ett upprepadt anfall deraf efterlemnar en förtjockning af slemhinnan, hvarigenom rösten förlorar sin metallklang och antager en rå klangfärg. Vid lätta förkylningar äro inandningar af koksaltångor förmedelst en inhalationsapparat att föredraga framför skarp medel. Vid svåra inflammationer bör naturligtvis en läkare rådfrågas. Vidare bör man akta sig för att efter längre talande eller sjungande inandas kall luft. För öfrigt bör man härda kroppen mot kyla och väderexlingar genom kalla öfversköljningar eller tvättningar och rörelse i fria luften. Ett måttligt lefnadssätt är en väsentlig faktor för röstens bibehållande. Äfven starka kryddor och andra starkt retande ämnen böra så mycket som möjligt undvikas. Rökandet är ej absolut

skadligt om det håller sig inom tillbörliga gränser, men sångaren bör akta sig att draga in röken i lungorna. Rökandet genom näsan är högst skadligt. Det gifves sångare, hvilkas konstitution tillåter att endast när de sjunga taga cigarren ur munnen; ett exempel härpå har man i Mario, men sådana exempel böra mer väcka förundran än efterföljd. Ingenting är skadligare för sångerskors respirationsorganer än bruket af tränga kläder. Rösten beröfvas derigenom sin kraft och resonans, då lungorna ej ha fri verksamhet för in- och utandning. Förkastligast och för helsan skadligast äro de moderna ortopediska jernkorsetterna, en af det 19:e århundradets dåraktigaste uppfinningar. En medicinsk författare har nyligen yttrat, att detta de unga damernas stålpansar i vår upplysta tid vore väl värdt att i museerna få plats vid sidan af tumskrufven, spanska stöfveln och andra medeltidens tortyrredskap.

(Forts.)

Beskrifning öfver

Jankó-pianot.

Det yttre utseendet af detta pianos klaviatur liknar en trappa med sex steg. Tangenterna äro belägna terrassformigt i sex rader, den ena öfver den andra, och tonerna lika många som på ett vanligt piano, men hvarje tangent har tre anslagsställ, kallade »Bäckchen», som vi här skulle vilja öfversätta med »rygggar», derigenom uppstår tre dubbelrader, och hvarje radpar är fullkomligt likt det andra. 1:a, 3:dje och 5:te raderna innehålla tonerna C, D, E, Fiss, Giss, Ais; 2:a, 4:e och 6:e tonerna Ciss, Diss, F, G, A, H. För att underlätta igenkännandet af tonerna Fiss, Giss, Ais, Ciss, Diss, äro dessa försedda med svarta streck. Nedanstående illustration ger ett tydligt begrepp härom. Den här följande uppställningen af klaviaturens toner torde tillräckligt förklara densamma. Vi utmärka då med fetstil de svartstreckade tangenterna eller »ryggarna» (motsvarande de svarta på vanliga pianot).

Rad.

6:	Ciss.	Diss.	F.	G.	A.	H.	Ciss.	O. S. V.
5:	C.	D.	E.	Fiss.	Giss.	Ais.	C.	•
4:	Ciss.	Diss.	F.	G.	A.	H.	Ciss.	•
3:	C.	D.	E.	Fiss.	Giss.	Ais.	C.	•
2:	Ciss.	Diss.	F.	G.	A.	H.	Ciss.	•
1:	C.	D.	E.	Fiss.	Giss.	Ais.	C.	•

Den väsentliga egenskapen hos den nya klaviaturen är att man kan anslå *hvar ton på tre olika ställen*. Dessa ställen ligga åtskilda från och öfver hvarandra och det så, att de bilda uppskjutande delar af en och samma tangent, som sedd från sidan liknar en trappa med tre steg, anslagsryggarna, som äro cylinderformigt afrundade delar, utgörande den synliga delen af klaviaturen (motsvarande ett vanligt pianos tangenter och klaviatur). Be-

trakta vi nu hvarje rad för sig, så se vi densamma innefatta *endast heltoner* och att hela den kromatiska skalan innehålles i två till hvarandra gränsande rader (t. ex. rad. 1 och 2).

Fördelarne hos den nu beskrifna klaviaturen skall i korthet vara följande:

Handen får genom flertalet af anslagsställ en *naturligare hållning*, i det man beständigt kan välja det af de tre ställen, som ligger närmast för fingrarna. I verkligheten är det merendels möjligt att slå an med tummarne på de två nedersta raderna, medan de längre fingrarna spela på de högre belägna. Dervid får tummen den lägre ställning, som i öfverensstämmelse med handens anatomiska byggnad bäst passar honom, hvarigenom den naturliga handställningen hufvudsakligen är uppnådd. Undersättningen af tummen går också lätt för sig, då det alltid blifver en verklig undersättning och icke såsom på det vanliga pianot derjemte en tvungen flyttning åt sidan; man vinner sålunda en väsentlig lättnad i skala- och passagespel. Tangenterna på nyklaviaturen ligga ej fullkomligt horisontalt utan hafva en svag lutning mot den spelande. Det betydningfulla vid denna inrättning består deri, att man sålunda sparar något på kraften, i det ju armens nedslag aldrig är fullkomligt vertikalt. Men också för fingrarnes bruk har tangenternas skefva ställning sin fördelaktiga betydelse. Den närmar sig nämligen till den såsom förmanligt erkända Liszt'ska hållningen af handen; ty i stället för att böja handleden, är här tväremot klaviaturen liksom böjd, och man vinner då fördelen af nämnda hållning utan att böja handleden. Upprepandet af tonen på de öfre raderna gör också händernas utvexling lättare, då i sådana fall den ena handen spelar på de lägre raderna, den andra på de högre.

Men den mest påfallande fördelen med den nya klaviaturen består i ökad förmåga att göra långa grepp med fingrarna. Vid den här beskrifna anordningen komma dessa aldrig att behöfva kila in sig mellan närliggande tangenter, såsom fallet är med den vanliga klaviaturen, när man skall anslå öfre delen af en hvit tangent mellan två svarta.

Som följd häraf är icke heller fingrarnes bredd något hinder för att göra oktaven smalare, såsom fallet var med den vanliga tastaturen. Att gripa långsträcktare oktaver underlättas sålunda på den nya klaviaturen, hvarför de som förut endast kunde spelas som arpeggier nu med lätthet kunna anslås på en gång. Detta gäller också om det polyfona spelet likasom för intervaller, som förut endast sprängvis kunnat uppnås. Lättheten att gripa oktaven är äfven i pedagogiskt hänseende af stor betydelse, i det användandet af vissa mycket nyttiga öfningar icke behöfver uppskjutas till en ålder, då

elevens hand når en större sträckvidd, än han är mäktig vid yngre år. Nyklaviaturen bereder ock genom tangentens afrundning större säkerhet i anslaget och lättad att orientera sig på klaviaturen.

En väsentlig fördel med Jankó-klaviaturen består vidare deri, att samma fingersättning genom den symetriska anordningen af anslagsställena kan begagnas i alla tonarter. Med tonarternas likhet blir fordringarne på eleven mindre, i det man blott behöfver studera en durskala, en mollskala o. s. v. för att strax vara hemmastadd med alla tolf.

Icke utan betydelse är tillika den lätthet hvarmed man kan transponera på den nya klaviaturen; man behöfver nämligen blott föra handen en eller flere tangenter åt höger eller venster, för att strax vara inne i en ny tonart.

Härtill kommer en frihet i fingersättningen, som den vanliga tastaturen ej erbjuder. I det man kan anslå hvar ton med tummen på det djupare liggende stället, upphör denna finger att vara den styrande i fråga om fingersättningen, så att man kan utföra skolor och liknande passager med hvilken fingersättning som helst. Man kan därför alltid spela rytmiskt sammansatta tonföljder så, att de accentuerade tonerna anslås med den starkaste af fingrarna, nämligen tummen; vidare kan man sammanfatta mycket hastiga tonföljder i grupper för 5 fingrar, hvarigenom en glissandoartad hastighet kan uppnås; dertill kunna äfven sequenser

spelas med beständigt samma fingersättning, hvilket är en god hjälp för minnet, och slutligen fins intet hinder för att efter behag bruka samma fingersättning, som är föreskrifven för den vanliga klaviaturen.

En speciel effekt med den nya klaviaturen ligger i möjligheten att utföra den kromatiska skalan glissando. Man behöfver blott låta fingret dragas i sned riktning öfver klaviaturen. Den konstnärliga betydelsen härvid ligger mindre i åstadkommandet af en larmande effekt med sådana passager, hvilka äfven kunna utföras två- eller flerstämmigt, än i förmågan att kunna förbinda särskilda halftonsteg genom att låta fingret glida från en högre tangent ned på den närmast lägre — en fördel som i synnerhet kommer det polyfona spelet till godo.

I en punkt står nyklaviaturen efter, i det C dur-glissandot måste bortfalla, men detta har ingen större konstnärlig betydelse, hvarför saknaden deraf ej bör vara synnerligen stor.

Hvad bruket af nyklaviaturen beträffar anses inlärandet deraf för erfarna pianospelare vara lätt nog och kunna ske på 5 å 6 månader. Den nya klaviaturen kan anbringas på hvilket piano som helst utan att detta därför upphör att kunna begagnas med den nu brukliga klaviaturen.

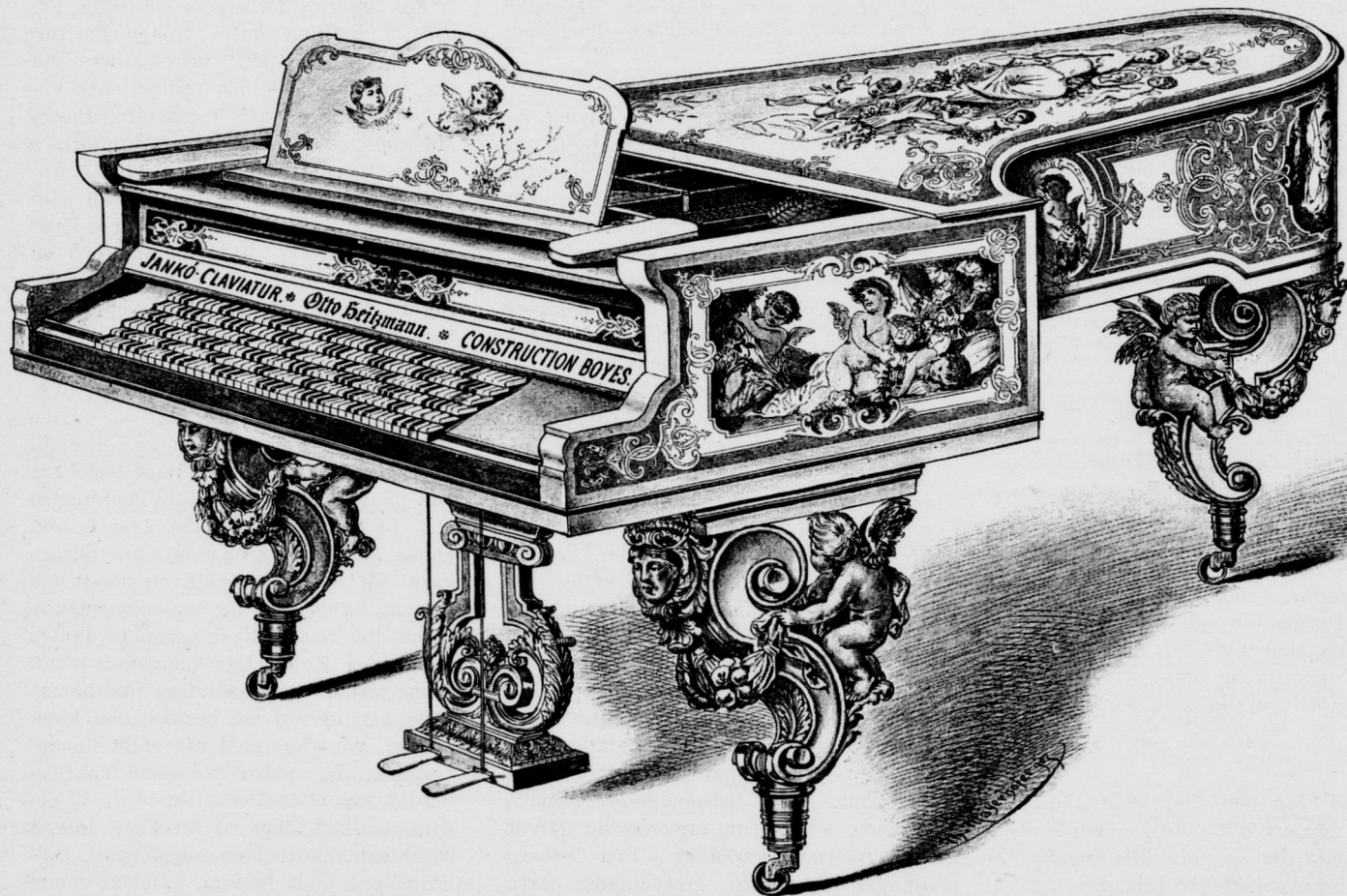
Sammanfattar man nu Jankó-klaviaturens fördelar, så bestå dessa uti: *naturlig, bekväm handställning; spelningens underlättande; tummen spelar lägre än de andra fingrarna; fingrarna behöfva*

icke draga ihop sig i en linie och in-kila sig mellan öfvertangenterna; därför ingen spelkramp, inga förspelta händer; större grepp: små nybörjare kunna spänna oktaven, en liten damhand tager deciman; möjligheten att på en gång anslå långsträckta ackord; lätthet i arpeggier och språng; lika fingersättning i alla tonarter; förkortad, läro tid då blott en durtonart och en molltonart behöfver läras för att känna alla de andra; betydlig lättad vid transponering genom den lika fingersättningen; stor frihet i fingersättningen; ett strängare legato; större säkerhet i anslaget; kraftbesparing; stor ton i instrumentet; stor precision; fördelen af Liszt'ska handställningen utan handledens böjning. En speciel effekt har nyklaviaturen i att kunna utföra den kromatiska tonskolan enkel eller i terzer, septimer, oktaver, decimer — glissando.

Jankó-pianots mekanik har på senare tid genom d:r Francis Boyes blifvit fullkomnad.

Oftvanstående äro de fördelar, som tillskrifvas den nya klaviaturen framför den gamla. Framtiden må nu utvisa om dessa äro nog stora och praktiska för att kunna gifva Jankó-pianot företräde framför det nu brukliga och komma det att uppbära titeln: *framtidens piano*.

Jankó-pianot tillverkas och säljes i en mängd städer i Europa, Amerika, och till och med Australien, öfverallt finnas »professorer», manliga och kvinnliga pianister, som gjort sig förtrogna, med dess bruk, så äfven i våra nabo-



länder Norge, Danmark och Finland. Hos oss har ett sådant instrument, ehuru af äldre konstruktion, en längre tid varit att se i hrr Palm och Stadlings instrumenthandel vid Malmskillnadsgatan.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit;

för piano-solo:

Arvid Ödmanns triumfer, favoritmelodier. 2 kr.

för violin och piano:

Sillén, Josef af: *Tre duos*, tillagn. Axel Kempe; H. 1. *Andante, allegro*, pris 2 kr. 50 öre; H. 2. *Allegro intermezzo* och *Andante*. Pr. 2 kr.

Samlingen »Ödmanns triumfer» är försedd med ett fint porträtt af den populäre konstnären och innehåller favoritnummer ur operorna »Faust», »Konung för en dag», »Rigoletto», »Mefistofeles», »Aida», »Den vilseförda», »Oberon», »Lakmé», »Leonora», »Mignon», »Romeo och Julia», samt sången »Vackra Giacinta, jag håller vid trappan» och till slut hans hembygds sång: »O Wermeland, du sköna, du herrliga land».

Af Silléns duetter är första häftet till innehållet enklare, det andra briljantare och båda förtjena att uppmärksammas af duettspelare.

En dikt om Jankópianot.

Konstruktören af det förbättrade Jonkópianot, dr Fr. Boyes, är en mångsidig man: akademi lärare, mekaniker och äfven skald. Ett häfte »Dikter» af honom innehåller nedanstående humoristiska stycke, som också har sin allvarliga mening, hvilket han visar i en not till ordet »framsteg», deri han tillägger »på fullt allvar». — Bland annat finna vi i nämnda häfte »Das schwedische Lied vom König Neck», en rätt poetisk sagodikt, föranledd, helt visst af den svenska damkvartettens föredrag af »Neckens polska». Piano-dikten följer här:

Framtidspianot.

Så månet väldigt underdjur
Syns på pianots tastatur,
Det famnsvidt sträcker ut sig der
Och riktigt hemskt att skåda är.
Det så ses efter noter härja,
Att fingrar, senor knappt sig berga,
Herr Rubinstein och dito Liszt,
De vilja skötas så förvisst. — —
Mång' pianist ur lifvet flyr,
Förderfvad rakt af slik tortyr.

* * *

Då sad' den gode herr von Janko:
»Det der ett oting är i banko!
Att tygla det — min lilla hand
Omöjligt dermed går i land;

Den saken måste ändras om,
Och därför jag till verlden kom.
Min tanke sträfvar, myran lik,
Och lefver i matematik,
Han grubblar, tänker, spekulerar
Och slutligen han triumferar — —
Jag snart framför mig ser helt tydligt
Ett litet trapphus, nått och prydligt;
Nu gåtan re'n är praktiskt löst:
Jag spelar rakt mirakulöst,
Jag griper nära, griper vidt
Och rör mig lustigt, lätt och fritt,
I trappan far jag upp och ner
Och glad mot underdjuret ler.
När en nu spelar deruppå
Man tror bestämdt sig höra två,
Och sådan pianist, rätt van,
Han är en verklig *quadruman*!
Hvad detta skulle Darwin gladt,
Som sökte »länken» här fått fatt!
Ett framsteg stort dermed är gjordt,
Som i en framtid nog blir spordt,
Och mången skall det fägna då
Att kunna Jankos verk förstå.»

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Sept. 16. Verdi: *Aida*. — 18. Thomas: *Mignon*. — 19, 24. Rossini: *Wilhelm Tell* (Arnold: hrr Ödmann, Strandberg.) — 21. v. Flotow: *Martha*. — 22, 25. Mozart: *Figaros bröllop*, (Grefvinnan, Susanna, Marcellina: fruar Östberg, Edling, Strandberg; Cherubin: frk. Jungstedt; grefven, Figaro, Bartholo, don Bazil: hrr Johansson, Edberg, Strömberg, Rundberg.)

Vasa-teatern. Sept. 16—22. Sullivan: *Mikadon*.

Djurgårdsteatern. Sept. 15, 16. v. Heland: *Ulla Musköt*. — 17. Sullivan: *Gondoliererna*. 20—25. *Dalfolk*, folklustspel med sång af Fr. Hedberg.

Kgl. operans senaste reprisnyhet är Mozarts odödliga »Figaros bröllop», senast gifven här i våras. Operan, som först gafs här 1821 efter att redan 1786 första gången uppförts i Wien, gafs nu d. 22 sept. för 246:e gången, det största antal representationer någon opera hos oss uppnått. Personalen var densamma som sist utom att hr Edberg efterträdte hr Nygren som Figaro, hvilken rol han nu utförde för första gången. Hans starka och vackra röst gjorde sig väl gällande ehuru föredraget på grund af sångsättet var något ojemnt likasom spelet, som kunde ha företett mera lif i mimik och spel, men hr E. är ännu helt ung på scenen, hvidan pretentionerna ännu ej få ställas för höga, på det hela var han rätt tillfredsställd. Detta kan äfven sägas om hr Johansson hvad sången beträffar, ehuru partiet kräde en djupare röst i vissa momenter t. ex. i den stora arian, 3:e akten. I spel och sätt att föra sig, ger hr J. en temligen matt bild af den svartsjuka och passionerade spanske grefven. På fruntimmerssidan gäfvos alla rolerna förträffligt. Fru Östberg sjunger mästertligt grefvinnans parti.

Vi skulle endast vilja anmärka något för långsamt tempo i 3:e aktens stora aria och en mindre stadig om ock renton understundom; fru Edling sjunger och spelar med lif och lust, som det höfves i ett komiskt parti som detta, hvori den behagliga skalkaktigheten af henne får ett mästertligt uttryck. Fröken Jungstedt är ock med sin uppfattning af pagan, såsom en hurtig galant och verlikt ungersven, förträfflig i sitt slag och fångslar med sin vackra röst i pagans täcka romanser. De öfriga rollnehafvarne fylde väl hvar och en sin plats. — Fröken Jungstedt, som fortfarande gästade å Kgl. operan, kom ej, såsom uppgifvits, att hålla den konsert, som sades vara tillämnad den 21 september.

Djurgårdsteatern synes nu ha nedlagt Sullivans »Gondoliererna», som på det hela emellertid gifvits rätt tillfredsställande. Fru Lundberg och fröken Grönberg utmärkte sig så i sång som spel, likaså herr Sellman, och äfven den andre gondolieren, hr Rönnblad, fylde rätt väl sin plats, hertigen, hr Hagman, och hans gemål voro ett par ganska roande figurer. Körerna läto friska och gingo bra. Orkestern var deremot allt för bullersam med sina trummor och trumpeter, ännu ett bevis på att i vår tid orkestern, som skall stödja och uppehålla sången, i stället dränker den i ett svall af larmande tonvägor.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan förbereder Gounods »Faust», i hvilken opera fröken Petrini, nu återtager sin verksamhet vid vår operascen. — En ny italiensk enaktsopera af en ung tonsättare, Pietro Mascagni, kommer snart att uppföras å denna scen tillsammans med »Nürnbergerdockan», hvori den danska sångerskan fröken Parsberg, såsom vi förut nämnt, kommer att debutera, och en ny ballet af operans n. v. balletmästare Sigurd Lund. Den italienska operetten har på italienska scener vunnit stormande bifall. Om komponisten berättas att han är född i Cerignola, en liten stad i syditalien, der han var stadsmusikdirektör med månatligt underhåll af fattiga 100 lire. Den unge musikern var på väg att svälta ihjäl med hustru och barn, då han förlidet år i tidningarne fick se att hr Sonzogno förläggare till »Secolo» i Milano utsatt ett pris af 3,000 lire för den bästa enaktsopera, hvilken skulle uppföras på Teatro Costanzi i Rom. Han komponerade nu, utan piano, ty ett så dyrt instrument hade han ej råd att besitta, och kommunen var för snål att hålla honom dermed. Inom kort tid hade han fullbordat sin »Cavalleria Rusticana», genom hvilken han af kritiken blifvit ställd vid sidan af sina landsmän, Bellini, Verdi och Rossini. Det är denna

opera, som nu kommer att gifvas här. Hr Sonzogno har redan beställt nya operor af honom mot lysande honorar.

Filharmoniska sällskapets första sammanträde för nu instundande arbetsår egde rum d. 23 sept. i Musikaliska akademien. Af den upplästa revisionsberättelsen framgick att sällskapet inkomster under förra arbetsåret uppgått till öfver 14,000 kr. — ett talande bevis för den lifliga verksamhet sällskapet utöfvat under nämnda period. Styrelsen beviljades full ansvarsfrihet för den omtänksamma förvaltningen, hvarigenom, trots de stora utgifterna, ändock behållning finnes till detta arbetsår.

Bland de musikverk sällskapet ämnar gifva denna säsong nämnas: »Den heliga familjens flykt till Egypten» af Max Bruch, »Brudfärd» af Karl Valentin, »Jephtas dotter», legend ur Gamla testamentet, af Ad. Jensen, »Requiem», med svensk text, af Joh:s Brahms samt nyare körer å capella.

Dir. Oscar Lejdström, den bekante sångläraren härstädes, har, såsom annons å sista sidan angifver, åter börjat med dela sångundervisning. Hr Lejdström har under ett par månaders vistelse i Paris denna sommar studerat sång derstädes så väl vid konservatoriet, der han egde fritt tillträde, som hos de ansedda sångundervisarna m:r Delle Sedie och m:me Artôt.

Albert Arveschou, den äfven här som bassångare fördelaktigt kände unge norske sångaren, har jemte sin fru, född Pohl från Stockholm, återkommit till hufvudstaden och ämnar d. 12 oktober gifva en konsertmatiné i Berns Salong. Hr Arveschou, som förr studerat vid konservatoriet härstädes, är i Newyork engagerad som solosångare vid en af stadens förnämsta kyrkor och särskildt som kyrksångare der mycket ansedd och anlitad. Hans fru har äfven gjort sig bekant såsom framstående deklamatoris. De komma att om en månad återvända till sitt hem i Newyork.

Frökn. Öhrströms och Gyllenskölds tilltänade konserttournée i Norrland måste genom fröken Öhrströms inträffade heshet uppskjutas.

Alma Hultkrantz, den svenska sedan ett par år i Amerika bosatta unga sångerskan, ingick den 25 aug. äktenskap med en norrman, hr Wilh. Fredr. Castberg, som i Kansas (Missouri) eger en större modeaffär.

Aulinska kvartetten, hrr Aulin, Sjöberg, Bergström och Carlson, börjar sina så omtyckta kammarmusik-soaréer i slutet af oktober i den vanliga lokalen, Vetenskapsakademiens hörsal. Abonnementslistor för teckning till 4 soaréer finnas framlagda hos hrr musikhandlare.

Detta blir den 5:e i ordningen af de säsonger, under hvilka Aulinska kvartetten med ökad framgång beredt hufvudstadens allmänhet tillfällen till musikalisk konstnjutning af gedigen och förädlade art. Det är också antagligt att soarégifvarne nu komma att gynnas med talrikare abonnement än förut.

Organisten hr Aug. Elfåker, för närvarande anställd vid den genom en donation af Jenny Lind grundade S:t Ansgarii-kyrkan i Chicago, der han åtnjuter stort anseende både som tonsättare, musiker och sånglärare, och om hvars besök i hemlandet vi förut meddelat en notis, har anländt till hufvudstaden. Hr Elfåker, som här eger många personliga vänner, ämnar återvända till sin verksamhet i Amerika, men torde redan inom ett par år åter öfverflytta till Sverige och slå upp sina bopålar här i Stockholm.

Han har under sitt vistande härstädes erhållit förläggare till en serie nya »Sånger», hvilka säges vara ganska melodiosa och anslående.

Göteborg. »Mikadon» har nu af hr Lindbergs sällskap äfven uppförts å Stora teatern härstädes och gjort stor lycka.

Söderhamn. I Tidningen »Helsingen» annonserades konserter härstädes till d. 17 sept. af violoncellisten Franz Neruda med biträde af hr Ernst Byström, till d. 20 sept. af Conrad Behrens med biträde af hr Dirk Haagmans, pianovirtuos från Rotterdam.

Kristiania. Musik- och organistskolan härstädes, motsvarande en afdelning af svenska Musikaliska akademien, har utom de förut engagerade lärarne i sång, fru Ida Basilier-Magelsen och fru Hildur Schirmer i solosång för damer samt hr Wilhelm Kloed i d:o för herrar, nu äfven för solo- och körsång engagerat hr Bjarne Lund.

Paris. Lecocq har komponerat en ny operett kallad »Egyptiskan», som i vinter skall uppföras i Folies dramatiques-teatern. — Den nya Eden-lyrique-teatern kommer att öppnas med Saint-Saëns »Samson et Dalila» och en liten opera »Le printemps» af Alex. Georges. — Till en ny operetteater skall Paradis-Latin förvandlas; denna kommer att kallas Théâtre d'Opéra bouffe och inviges med Audrans »Les noces d'Olivette».

Wiesbaden. Vid första symfonikonserten här d. 5 sept. uppträdde Sigrd Arnoldson i flere sångnummer och skördade rikt bifall, hon har sedan, som Mignon i den liknämnda operan blifvit entusiastiskt hyllad.

Berlin. D. 14 sept. gafs å K. operan »Figaros bröllop» för 388:e gången. Det var hundra årslagen af operans första uppträdande der.

Krolls teater slutade sin säsong d. 14 sept. med Boieldieus »Johan af Paris». Den förtäflige italienska tenoren Ravelli har gjort stor lycka här under denna säsong.

Till våra prenumeranter.

Resp. bokhandelsprenumeranter i landsorten torde, då sändningen genom bokhandeln på somliga orter sker mindre regelbundet än genom posten, hänvända sig till redaktionen i händelse af tidningens fördröjande.

Obs! Af brist på utrymme i detta nummer kommer följetongen att fortsättas i nästföljande.

Högaktningsfullt
Redaktionen.

Hvarjehanda.

Bismarck och Rich. Wagner. Vid ett besök som Wagner gjorde hos furst Bismarck, lät diktarkomponisten under samtalet undfalla sig, hur inspirerad han skulle känna sig af att lefva i samma stad som Bismarck. »Äfven jag skulle finna ett nöje i att lefva i samma stad som ni», svarade rikskansleren torrt, »men jag får säga, att jag alls icke har någon utsigt att — bli förflyttad till München.»

Annonser.

Svensk Musiktidnings

Bilagor 1 och 2 för detta år innehålla:

Pianostycken af **Adr. Dahl: Vårstämning, Ika: Un bibelot, A. Doppler: Ungdomstankar, Chr. Gluck: Balett** ur »Orfeus». **Ludv. Wenzel: Jägarsång.** — Sång: **Trädgårdsmästaren** af **Aug. Körting.**

Sångundervisning,

afseende god tonbildning och musikaliskt föredrag, meddelas billigt af van lärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå **Olofsgatan 1**, öfver gården 1 tr. upp. Mottagning kl. 1/2 9—9 och 1/2 2—2.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris.

Obs.! Lärjungar i de nära Hötorget belägna skolorna kunna bekvämligen erhålla lektioner under förmiddagsloftet eller å annan tid. 2 nybörjare få förena sig om en timme. **Olofsgatan 1 (Hötorget 6)**, 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 9—1/2 10 och 1/2 2—2.

Frans J. Huss.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

innehållande populär läsning i musikaliska ämnen, instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med porträtter, följetonger, notiser om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla musikbilagor, (omkring 14 sidor) af god och lätt utförbar **sång- och pianomusik**. Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år 5 kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst **å posten**.

OBS! I alla hem, der musik idkas, kan den i vår tid allt för mycket försummade musikkbildningen tillgodoses genom en facktidning, sådan som **Svensk Musiktidning**, hvilken i år upplefver sin 10:de årgång och som af pressen ständigt rekommenderats såsom väl fyllande sin uppgift att vara ett organ för musikkbildningens spridande i vårt land.

SVENSK MUSIKTIDNING Årgångar 1885—1889, säljas till nedsatt pris af 4 kronor pr årgång, 7 kronor för två årgångar, 10 kronor för tre årg. då **konstant liqid** med beställning efter noggrann adress sändes direkt till **Svensk Musiktidnings Expedition**, Stockholm.



Gehrman & C:o.

Musikhandel.

Välsorterad lager af in och utländska musikalier. Alla godtköpsupplagor. — Kataloger gratis.

Instrumenthandel.

Största lager af alla slags instrumenter och tillbehör till på platsen billigaste pris. Illustrerad priskurant gratis.

Äkta Italienska strängar

från de förnämsta fabriker i Padua, Rom, Verona & Neapel.

Musiklånbibliotek.

(cirka 75,000 nummer.)

Abbonnement på längre eller kortare tid.

Alla i in- och utlandet utkommande populärare musiknyheter intagas i musiklånbiblioteket.

Gehrman & C:o

f. d. Julius Bagges Musikhandel
16 Storkyrkobrinken 16
Stockholm.

Ny Piano- och Orgelaffär.

Malmorgsgatan n:o 8.

Agentur och enda försäljning af **Bröderna Hals's** i Kristiania, vid in- och utländska expositioner prisbelönta

Flyglar, Pianinos och Orgelharmoniums,

har från denna dag af mig öfvertagits.

Dessa utmärkte instrumenter, hvilka, såväl hvad ton, touche, utstyrel och hållbarhet beträffar, kunna jämföras med de allra bästa utländska instrumenter, säljas hos mig till *samma priser* som hos Fabrikanterna i Kristiania.

Stockholm d. 1:sta Sept. 1890.

Abr. Lundqvists

K. Hof-, Musik- & Instrumenthandel,
8 Malmorgsgatan 8.

I dag har utkommit och säljes hos alla Hrr Musik- och Bokhandlare i Skandinavien:

Arvid Ödmanns Triumfer.

Favorit-Melodier

satta för piano.

Pris 2 kr.

Titelbladet försedt med ett väl utfördt porträtt i ljustryck.

Från Concertsalen och Salongen.

(Ny sångsamling.)

Solosånger och Duetter.

Nr 1. *Brahms*, Min drottning. 75 öre.

2. *C. Götze*, Stjärnströdda

Natt. Duett 1 kr.

Abr. Lundqvists

K. Hof-, Musik- & Instrumenthandel,

Hufvud-Depot för Sverige af

Edition Peters,

8 Malmorgsgatan 8.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för **Blüthners** världsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkte Pianinos.

C. H. BILLBERGS Pianofabriks,

Göteborg,

välkända, in- och utrikes prisbelönta tillverkningar af

Flyglar & Pianinos

rekommenderas; särskildt dess nykonstruerade

Resonator-Pianinos.

(Nord. Ab. Göt. 4198 × 6)

Agent sökes.

C. H. Billbergs Pianofabrik,
Göteborg,

hvars tillverkningar äro prisbelönta i såväl in- som utlandet, önskar för försäljning af sina nykonstruerade

Resonator-Pianinos

dugliga respektabla ombud i landsorten. God ersättning för ett nitiskt arbete.

(Nord. Ab. Göt. 4197 × 1)

Palm & Stadlings
Piano- & Orgelmagasin,
Malmskilnadsgatan 40,

stort lager af Pianinos, Flyglar & Orglar från *Ibach & Sohn*, *Schiedmayer*, *Kohl*, *Francke*, *Mason & Hamlin*, *Smith*, *Chicago Cottage Organ Co* m. fl. framstående in- och utländska fabriker. Pianos med **Jankó-klavatur** samt Pianos med orgelpedal för musikstuderande, Orgelorkestrier, Reformorglar m. fl. nya uppfinningar.

Lång garanti, billiga priser.

Äldre instrument tagas i utbyte.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

INNEHÅLL: Charlotte Boyes-Rucker (med porträtt.) — Hur Jankó-pianot uppkom. — Vilko- ren för en god sångundervisning, af Josef Sittard, (forts.) — Beskrifning, öfver Jankó-pianot (med afbildning). — Musikpressen. — En dikt om Jankó-pianot. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Till våra prenumeranter. — Hvarjehanda. — Annonser.